

**TEMES D'ADMINISTRACIÓ I ECONOMIA DE L'EMPRESA
(CURS 96-97: ANÀLISI DE LA RENDIBILITAT I DE LA PRODUCTIVITAT)**

Curs	Cicle	horaris
1997-98	2n. quatrimestre	
	1er: Octubre-Febrer =>	dimarts i dijous, a les 9
	2on: Febrer-Maig =>	dimarts i dijous, a les 16,30
	3on: Octubre-Maig =>	dilluns, a les 19,20

Grup	Professor	Horari tutoria:
(matí)	Oct-Febr + Teya Bosch	dimarts i dijous de 12 a 2/4 de 2
(tarda)	Feb-Mai Immuculada Vilardell + Teya Bosch	dimarts de 10,30 a 12 i dijous de 9 a 10,30
(tarda)	Oct-Mai Margarita Torrens	dilluns de 18 a 1/4 de 8

PROGRAMA

RESUM TEMÀTIC

L'assignatura està orientada, des d'una perspectiva empírica, a l'anàlisi del comportament econòmic de les empreses a partir, principalment, dels comptes que venen obligades a elaborar periòdicament (balanços i estats de resultats). Pretén familiaritzar l'alumne amb l'ús de conceptes bàsics com *rendibilitat*, *productivitat*, *nivell d'ocupació*, *índex de preus*, "mits" *comercial*, i subministrar-li uns instruments per a poder contestar preguntes com: Quines són les causes rellevants de la variació observada en la rendibilitat de l'empresa "A"? En quina mesura ha influït cada una d'aquestes causes? Ha millorat la productivitat envers el període anterior? Com ha influït aquest fet en el resultat econòmic (en la taxa de marge, p.e.)? Per què ha augmentat (ho ha disminuït) la productivitat respecte l'any passat? S'observa que l'empresa "A" té una productivitat més alta (o més baixa) que l'empresa "B"? En quant ha millorat la productivitat del sector alimentari espanyol durant el darrer any? L'increment salarial del sector de transformats metàl·lics ha estat relativament superior o inferior a l'increment de la seva productivitat?

Prè-requisits

L'enfocament i tractament adoptat no pressuposa altres coneixements previs que els propis d'un primer cicle de Ciències Econòmiques (ADE o ECO), encara que facilitarà el seguiment establint prèviament familiarització amb la utilització i interpretació d'estats financers. Per exemple, haver cursat prèviament: "Anàlisi d'Estats Financers" (alumnes de ADE) o "Anàlisi Econòmic-Financera de l'Empresa" (alumnes de ECO). O bé llegir prèviament un text introductori sobre el tema, com "Anàlisis de Estados Financieros", URJAS, Iesis.

Orientació:

Aproximadament el 40 % de les hores lectives seran de pràctiques. S'estima que, a més de l'assistència a classe, cal que l'alumne hi dediqui un mínim de 3 hores a la setmana, des del començament. Cada grup de 2-3 alumnes realitzarà un treball d'aplicació amb dades reals d'una mateixa empresa o sector al llarg de tots els temes del programa. Amb aquesta finalitat caldrà familiaritzar-se amb l'ús d'algun programa d'ordenador tipus "full de càlcul" (Excel o Lotus). Els resultats del treball hauran de ser exposats a classe.

TEMES:

1. AVALUACIÓ DE LA GESTIÓ D'UNA EMPRESA DES DE L'EXTERIOR. FONTS D'INFORMACIÓ BÀSICA
  - 1.1. La perspectiva de l'anàlisi externa: objectius, possibilitats, limitacions.
  - 1.2. EL BALANÇ DE SITUACIÓ: estructura estàndard; criteris implícits; interpretació.
  - 1.3. EL COMPTA DE RESULTATS: estructura estàndard.
2. QUADRE DE VARIABLES ECONÒMICO-COMPTABLES, PER A L'ANÀLISI
  - 2.1. Variables normalitzades, per al BALANÇ; variables compostes; "ratios" bàsiques.
  - 2.2. Traducció/resum d'un balanç, en termes de les variables definides.
  - 2.3. Variables normalitzades, per a l'ESTAT DE RESULTATS; costos unitaris / costos imputats.
  - 2.4. Traducció/resum d'un estat de resultats, en termes de les variables definides.
  - 2.5. Els actius i resultats aliens a l'exploració.
  - 2.6. Els resultats extraordinaris.
3. ANÀLISI DEL FUNCIONAMENT ECONÒMIC: LA TAXA DE RENDIBILITAT
  - 3.1. El concepte de *rendibilitat* d'una empresa, i les seves diferents versions.
  - 3.2. Models d'anàlisi factorial simple de la *rendibilitat*.
4. ANÀLISI DINÀMICA: CANVIS EXPLICATS PER CADA VARIABLE ELEMENTAL
  - 4.1. Mètode de les diferències parcials.
  - 4.2. El mètode dels promigjos.
  - 4.3. Mètode de les taxes de variació; índex i taxa de variació d'una variable temporal; *el mètode de les "taxes de variació contínua"*.
5. MODEL D'ANÀLISI DE LA RENDIBILITAT, PER ETAPES (I)
  - 5.1. Limitacions dels models d'anàlisi factorial simple.
  - 5.2. Un esquema més precís: diferents conceptes de rendibilitat.
  - 5.3. Anàlisi de la *rendibilitat dels capitals propis*, i l'efecte *palanca*.
  - 5.4. Part de la variació de la rendibilitat explicada per cada variable determinant.
6. MODEL D'ANÀLISI DE LA RENDIBILITAT, PER ETAPES (II)
  - 6.1. Anàlisi de la *rendibilitat de l'empresa*.
  - 6.2. Determinació de l'efecte atribuïble a cada variable explicativa immediata.
7. MODEL D'ANÀLISI DE LA RENDIBILITAT, PER ETAPES (III):
  - 7.1. Anàlisi de la *rendibilitat de l'exploració*.
  - 7.2. Part de la variació que ve explicada per cada variable de gestió immediata.

8. APLICACIONS DEL MODEL D'ANÀLISI DE LA RENDIBILITAT

- 8.1 Aplicació global del model: variables explicatives realment elementals, determinació de la incidència de cada variable de gestió elemental/final.
- 8.2 Anàlisis de la rendibilitat, quan la informació disponible és incompleta.
- 8.3 Aplicació del model a la simulació de resultats futurs.
- 8.4 Aplicació del model a la comparació de la rendibilitat entre empreses.

9. LA PRODUCTIVITAT COM VARIABLE EXPLICATIVA DE LA TAXA DE MARGE (I)

- 9.1 El concepte de *Productivitat* d'una empresa.
- 9.2 Mesura de la Productivitat a partir dels estats comptables.
- 9.3 Anàlisi simplificada de la *taxa de marge brut*: 1 'output', 1 'input'.
- 9.4 L'anàlisi de la taxa de marge brut en el cas general.
- 9.5 Determinació de l'efecte atribuïble a cada variable elemental.

10. LA PRODUCTIVITAT COM VARIABLE EXPLICATIVA DE LA TAXA DE MARGE (II)

- 10.1 Interpretació de l'índex de variació de la productivitat dels costos inputs.
- 10.2 Productivitats parcials (de cada tipus de factor productiu inclòs en els CI).
- 10.3 Determinació de l'efecte (sobre la taxa de marge) de la variació de la Productivitat de cada factor.
- 10.4 El càlcul dels índex de variació dels preus: un enfocament pràctic.

11. EXTENSIO DEL MODEL D'ANÀLISI DE LA PRODUCTIVITAT

- 11.1 Aplicació a l'anàlisi de la *taxa de costos no-impulsats variables*.
- 11.2 Aplicació a l'anàlisi de la *taxa de costos no-impulsats fixos*.
- 11.3 Determinació de l'efecte (sobre la taxa de marge net) atribuïble a cada variable elemental.

12. PRODUCTIVITAT DEL TREBALL I PRODUCTIVITAT DEL CAPITAL.

- 12.1 Productivitat, i *nivell d'ocupació* del factor treball (i d'altres factors semi-fixos).
- 12.2 Determinació dels efectes sobre la taxa de marge de la Productivitat tècnica i del nivell d'ocupació.
- 12.3 Elements que poden fer variar la *productivitat tècnica (per hora treballada)*: productivitat i qualitat de vida.
- 12.4 Càlcul i interpretació de índex de variació de la Productivitat de l'*immobilitzat*.
- 12.5 Interpretació de índex de variació de la productivitat en el cas d'un cost variable tipus 'Comissions'.

13. PRODUCTIVITAT APARENT vs. PRODUCTIVITAT REAL

- 13.1 La inevitable interdependència entre els indicadors de productivitat parcials.
- 13.2 Efectes induïts: Productivitat d'un factor, i canvis tecnològics.
- 13.3 Els *indicadors de productivitat parcial* i el concepte de 'productivitat marginal física'.

14. APLICACIONS

- 14.1 Resum del model 'taxes de marge - Productivitat'.
- 14.2 Determinació de la incidència sobre la taxa de marge, de cada variable elemental/final.
- 14.3 Aplicació del model a l'anàlisi comparativa entre empreses.
- 14.4 Aplicació conjunta del model 'taxes de marge-Productivitat' i del model d'anàlisi de la rendibilitat.
- 14.5 Aplicacions per a estudis prospectius de rendibilitat // productivitat (Simulació).

15. MESURA DE LA PRODUCTIVITAT: AL TRES MODELS

- 15.1 L'enfocament de l'"excedent de productivitat global".
- 15.2 Models d'avaluació de la productivitat comparativa: models frontera.

16. ESTUDIS EMPÍRICS DE RENDIBILITAT I PRODUCTIVITAT

- 16.1 Presentació dels treballs fets per cada grup d'alumnes.

***

BIBLIOGRAFIA

- * VERGÉS, J. "Análisis del funcionamiento económico de las empresas" (edició 1997). Publicació de la Facultat
- * PRIOR, D./VERGÉS, J./VLARDELL, I. (1993) "La evaluación de la eficiencia en los sectores privado y público". Instituto de Estudios Fiscales, (capítols 1, 3 i 6; resta, lectura complementària).
- * EXERCICIS (Publicació de la Facultat)

AVALLUCCIÓ

1ª convocatòria: Examen escrit, 50 % de la nota. Avaluació de la participació individual a les pràctiques, 20 % de la nota. Avaluació del treball d'aplicació al llarg del curs (grups de 2-3 alumnes), 30 % de la nota.

2ª convocatòria: Examen final escrit, 100 % de la nota, amb un grau de cobertura superior al de l'examen de la 1ª convocatòria.

CALENDARI

Hom preveu dedicar una mitjana de dues sessions a cada tema del programa.

Assignatura:
TEMES D'ADMINISTRACIÓ I ECONOMIA DE L'EMPRESA
(curs 97-98: ANÀLISI DE LA RENDIBILITAT I DE LA PRODUCTIVITAT)

ORIENTACIONS SOBRE EL TREBALL EMPÍRIC A REALITZAR

Objectiu:

Aplicació empírica conjunta dels models d'anàlisi de rendibilitat per etapes i d'anàlisi de productivitat.

Àmbit d'aplicació:

Els treballs poden fer referència:

- Anàlisi dinàmica d'una empresa (dos anys).
- Anàlisi dinàmica d'un sector d'activitat (dos anys).
- Anàlisi comparativa entre dues empreses del mateix sector (1 any).

Els equips de treball (2-3 persones) proposaran l'empresa o sector triat.

Contingut:

En la realització del treball podem distingir quatre etapes:

1. Selecció de l'àmbit d'aplicació dels models i preparació de les variables econòmico-comptables per a l'anàlisi (temes 1 i 2 del programa).
2. Aplicació conjunta, com a model explicatiu global, de l'anàlisi de la rendibilitat per etapes (temes 5 a 7 del programa).
3. Aplicació del model d'anàlisi de la productivitat (temes 9 a 12 del programa).
4. Aplicació del model explicatiu conjunt (tema 13 del programa). En aquesta part caldrà completar l'estudi de l'empresa triada comparant els resultats obtinguts amb els d'una altre empresa del sector o amb el conjunt del sector.

Metodologia:

El tractament de les dades i l'aplicació dels models caldrà fer-la amb un programa informàtic tipus "full de càlcul" (Excel o Lotus).

En acabar cada una de les tres primeres etapes caldrà presentar al professor els resultats obtinguts en un màxim de tres fulls, en suport de paper o en disquet.

La presentació dels resultats del model explicatiu conjunt i de les conclusions es farà a classe en un temps màxim de 30 minuts. Els equips de treballs facilitaran el material necessari per a la presentació (fotocòpies, transparències, etc.).